

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Johdanto

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslakia. Esitys tarkentaisi päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeamisen alaa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi varhaiskasvatushenkilöstöön kuuluvan velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai epäkohdan uhasta sekä ilmoituksen johdosta tehtävistä toimenpiteistä epäkohdan, tai sen uhan, poistamiseksi. Ilmoitusvelvollisuus koskisi varhaiskasvatuslain soveltamisalaan kuuluvaa julkista ja yksityistä toimintaa.

Tausta

Henkilöstön määrää päiväkodeissa säännellään lasten ja henkilöstön välisellä suhdeluvulla. Näiden säännösten soveltaminen on koettu paikallisella tasolla ongelmalliseksi ja etenkin henkilöstön mitoituksesta poikkeamista koskevaa pykälä koetaan vaikeaselkoiseksi ja sitä sovelletaan usein virheellisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriö saa toistuvasti yhteydenottoja henkilöstömitoitusta koskevien säännösten soveltamisen tulkitsemisesta. Mitoitus on myös yksi yleisempiä yhteydenoton aiheita aluehallintovirastojen näkökulmasta. Tilapäistä poikkeamista tapahtuu laajasti tilanteissa, joissa henkilöstöä puuttuu esimerkiksi sairauspoissaolojen vuoksi, vaikka varhaiskasvatuslaki antaa mahdollisuuden poiketa mitoituksista ainoastaan lapsen hoitoaikoihin liittyvistä syistä.

Henkilöstömitoituksen toteutumisen ohella mediassa on viime vuosien aikana nostettu esiin myös muita varhaiskasvatuksen toimipaikoissa ilmenneitä epäkohtia. Tällaisia ovat esimerkiksi, lasten epäasialliseen kohteluun tai laiminlyöntiin liittyvät asiat. Myös aluehallintovirastoissa on käsitelty samanlaisiin tilanteisiin liittyneitä epäkohtailmoituksia ja kanteluja. Varhaiskasvatuksessa oleva lapsi ei ole vielä ikänsä ja kehitystasonsa puolesta kykenevä puolustamaan itseään ja oikeuttaan laadukkaaseen, lainmukaiseen sekä omaa kasvuaan, kehitystään, oppimistaan ja hyvinvointiaan edistävään varhaiskasvatukseen. Lapsen huoltajilla ei puolestaan ole välttämättä riittävästi tietoa siitä, toteutuuko lapsen saama varhaiskasvatus varhaiskasvatuslain edellyttämällä tavalla. Varhaiskasvatuksen

toimipaikan kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä työskentelevä henkilöstö on näin ollen avainasemassa puolustamassa lapsen oikeutta asianmukaiseen kohteluun ja laadukkaaseen varhaiskasvatuslain tavoitteet täyttävään varhaiskasvatukseen. Tällä hetkellä henkilöstöllä ei ole velvollisuutta ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista tai epäkohdan uhasta kenellekään. Myöskään vastatoimien kiellosta ei säädetä erikseen.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selkeyttää päiväkodin henkilöstön mitoituksista poikkeamisen alaa ja turvata siten päiväkodin henkilöstön mitoituksen toteutuminen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Esityksen tavoitteena on lisäksi varhaiskasvatuksen ennakollisen valvonnan lisääminen, varhaiskasvatuksen laadun parantaminen sekä lainmukaisen toteutuksen turvaaminen. Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen henkilöstön keinoja puuttua lapsen varhaiskasvatukseen kohdistuviin epäkohtiin tai niiden uhkiin, jotta ne tulisivat tietoon nopeasti ja niihin voitaisiin puuttua ajoissa siellä missä ne esiintyvät.

Vastausohjeet vastaanottajille

Opetus- ja kulttuuriministeriö varaa teille mahdollisuuden antaa lausuntonne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 18.11. mennessä.

Valmistelijat

Erityisasiantuntija Laura Niemi, puh. 050 432 0326

Erityisasiantuntija Mervi Eskelinen, puh. 02953 30160

Liitteet:

[Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta, luonnos.pdf](#)

[Varhaiskasvatuslain muuttaminen - ruotsinkieliset pykälät.pdf](#)

Jakelu:

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Helsingin kaupunki
Hyvinvointialan liitto ry HALI
Inarin kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Joensuun kaupunki
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Korkeasti koulutettujen työmarkkinakeskusjärjestö Akava ry
KT Kuntatyönantajat
Lapin aluehallintovirasto
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lastensuojelun Keskusliitto ry
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Opetushallitus
Oulun kaupunki
Pietarsaaren kaupunki
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Sosiaali- ja terveysalan ammattijärjestö Tehy ry
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Sotkamon kunta
Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Vanhempainliitto ry
Suomen Yrittäjät ry
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta TANE
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Tietosuoja-valtuutettu
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
Työ- ja elinkeinoministeriö
Vaasan kaupunki
Valtiovarainministeriö
Varhaiskasvatuksen opettajien liitto VOL ry

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pirhonen Eeva-Riitta
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Niemi Laura
Opetus- ja kulttuuriministeriö